

Alþingi - Nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 5. mars 2012
Tilvísun: 2012020016/50.11
Verknúmer: 1227000

Efni: Umsögn Orkustofnunar vegna tillögu til þingsályktunar um rannsóknir á umfangi og nýtingarmöguleikum sjávarorku á Íslandi. 140. löggjafarþing 2011–2012. Þingskjal 30 — 30. mál

Orkustofnun vísar til erindis Atvinnuveganefndar Alþingis, dags. 15. febrúar sl., þar sem óskað er umsagnar og athugasemda Orkustofnunar við tillögu til þingsályktunar um rannsóknir á umfangi og nýtingarmöguleikum sjávarorku á Íslandi, sem lögð verður fyrir Alþingi á 140. löggjafarþingi 2011-2012, Þingskjal 30 — 30. mál.

Orkustofnun hefur kynnt sér efni framangreindrar þingsályktunartillögu um að fela iðnaðarráðherra að hefja vinnu við mat á umfangi og nýtingarmöguleikum sjávarorku við strendur Íslands, með áherslu á greiningu nýtingarkosta á þeim svæðum landsins sem ætla má að uppfylli hagkvæmnikröfur; jafnframt að byggja upp gagnagrunn um nýtingu sjávarorku og stuðla að framgangi tækniþróunar á þessu sviði. Einnig yrði kannað með hvaða hætti Ísland gæti orðið aðili að alþjóðlegu samstarfi um nýtingu sjávarorku.

Það er hlutverk Orkustofnunar að fara með stjórnsýslu í orkumálum og afla þekkingar á orkulindunum og öðrum jarðrænum auðlindum. Hún safnar gögnum og heldur gagnagrunn um orkulindir og aðrar jarðrænar auðlindir og stendur fyrir rannsóknum á orkulindum og öðrum jarðrænum auðlindum landsins og öðrum viðfangsefnum á sviði orkumála.

Það hefur hingað til verið mat Orkustofnunar að hagkvæmni sjávarfallavirkjana sé almennt töluvert langt frá því að geta keppt við virkjanir í vatnsafli og jarðhita. Af þeim orsökum hefur heilstætt mat á umfangi og nýtingarmöguleikum sjávarorku ekki sérstaklega verið á verkefnalista Orkustofnunar og stofnunin hefur ekki uppi neinar stórfelldar tillögur. Orkustofnun fylgist með þróun þessara mála gegnum þáttöku í verkefnum og ráðstefnum sem fjalla um nýtingu endurnýjanlega orkugjafa og með samskiptum við erlendar stofnanir.

Hagkvæmni nýtingar mismunandi orkugjafa má með einföldum hætti lesa úr þeim niðurgreiðslum eða kauptryggingarákvæðum, sem talin er þörf á í öðrum löndum þannig að svona virkjanir verði að veruleika. Augljóslega er ekki á dagskrá að greiða niður raforkuframleiðslu á Íslandi með almennum hætti. Hins vegar má leiða rök að því að einstakar virkjanir geti þrátt fyrir þetta orðið að veruleika, þar sem sérstakar aðstæður skapast svo sem með þverun fjarða tengdri vegagerð, þar sem kostnaður við flutning og dreifingu gæti sparast, þar sem einstaklingar finna lausnir t.d. með því að nota eigin tæki og vinnuframlag til framkvæmda eða í verkefnum sem hafa styrki til framkvæmda tengdum rannsóknum og þróuna.

Einstaka umsóknir um leyfisveitingar vegna rannsókna og nýtingar á sjávarorku til raforkuvinnslu hafa þó borist stofnuninni, en þeim umsóknum hefur ekki verið fylgt eftir af umsækjendum. Má benda á í þessu sambandi að nauðsynlegt forgangsatíði áður en hafist er handa við virkjun sjávarfalla er að enduskoða auðlindalöggjöfina þannig að hún nai jafnt til hafsvæða og landsvæða. Þegar valdmörkin liggja um netalög, þ.e. 115 m utan stórstraumsfjöru verður afgreiðsla rannsóknarleyfa og í framhaldinu nýtingarleyfa vegna sjávarfallavirkjana bæði snúin og sundurlaus.

Orkustofnun mun áfram gegna því hlutverki sínu um að vinna að áætlunargerð um orkubúskap þjóðarinnar og vera ríkisstjórn til ráðuneytis um orkumál. Komist Orkustofnun að þeirri niðurstöðu að kanna þurfi nánar forsendur sjávarfallavirkjana í því sambandi, mun stofnunin koma þeim upplýsingum á framfæri við þar til bær yfirvöld þegar það er tímabært.

Að því er varðar uppbygging gagnagrunns vegna mats mat á orkuauðlindum sjávar og til að fylgjast með tækniþróun og rannsóknum þá eru það verkefni sem heyra undir hlutverk Orkustofnunar.

Að því er varðar stuðning við tækniþróun, þá hefur Orkustofnun verið umsagnaraðili um orkunýtingarverkefni og annast umsýslu Orkusjóðs.

Að því er varðar alþjóðasamstarf, þá tekur Orkustofnun þátt í alþjóðasamtarfi á sviði orkumála og orkunýtingar.

Án þess að Orkustofnun sé þeirrar skoðunar að standa beri í vegi mikilvægra rannsókna, eða auknum stuðningi við tækniþróun og alþjóðasamstarf á vettvangi sjávarorkumála, þá er það mat Orkustofnunar að fram komin tillaga breyti, að svo stöddu, litlu í þágu áætlunargerðar um orkubúskap þjóðarinnar. Sé það hins vegar vilji Alþingis að breyta þeirri forgangsöröðun sem nú er og hefja umtalsverða vinnu við mat á umfangi og nýtingarmöguleikum sjávarorku eða að kanna tæknilega útfærslu virkjunarkosta sjávarfalla í tilraunaskyni, er eðlilegt að Orkustofnun fari með umsýslu slíks verkefnis eins og önnur verkefni er lúta að rannsóknum og nýtingu orkulinda, enda fylgi fjármagn verkefninu í samræmi við umfang þess.

Guðni A Jóhannesson

Virðingarfyllst,

Skúli Thoroddsen